

Odkazy a přílohy ke znalostnímu podkladu

Příloha: K přístupnosti a governance accessibility obecně

Legislativní rámec pro GA a OZP

Základní legislativní rámec pro problematiku potřeb OZP lze rozdělit do třech úrovní:

1. Mezinárodní úroveň
 1. Úmluva o právech OZP vyhlášená jako [předpis 10/2010 Sb.m.s., Úmluva o právech osob se zdravotním postižením](#)
2. Evropská úroveň
 1. EU taktéž jako celek přistoupila k Úmluvě o právech OZP
 2. Speciální legislativa k potřebám OZP a jejich realizace na trhu EU, jako jsou třeba [Směrnice EU č. 2016/2102 o přístupnosti webových stránek a mobilních aplikací subjektů veřejného sektoru](#) a [Směrnice EU č. 2019/882 o požadavcích na přístupnost u výrobků a služeb](#)
 3. Sektorová nařízení EU, jako jsou třeba z oblasti dopravy [předpis Nařízení ES č. 261/2004 o právech cestujících v letecké dopravě](#), [předpis Nařízení EU č. 181/2011 o právech cestujících v autobusové a autokarové dopravě](#) a [předpis Nařízení EU č. 2021/782 o právech a povinnostech cestujících v železniční přepravě](#)
 4. [dokument Strategie Evropské unie práv osob se zdravotním postižením na období 2021-2030](#)
3. Národní úroveň
 1. Úprava statusu OZP, jak ji stanovuje [předpis 329/2011 Sb. Zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením](#)
 2. Zákony ze sociální oblasti, jako třeba [předpis 108/2006 Sb. Zákon o sociálních službách](#)
 3. Speciální zákony řešící potřeby OZP, jako třeba [předpis 155/1998 Sb. Zákon o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob](#) a [předpis 99/2019 Sb. Zákon o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací a o změně zákona č. 365/2000 Sb., o ...](#)
 4. Klíčové zákony zahrnující potřeby OZP na obecné úrovni, jako třeba [předpis 198/2009 Sb. Zákon o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací](#)
 5. Zvláštní podmínky pro OZP stanovené v jednotlivých agendových zákonech, jako třeba [předpis 435/2004 Sb. Zákon o zaměstnanosti](#), nebo Například zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti, ve znění pozdějších předpisů.
 6. [dokument Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021-2025](#)

Povinnosti Úmluvy o právech OZP

Zde je architektonická dekompozice [předpisu 10/2010 Sb.m.s., Úmluva o právech osob se zdravotním postižením](#) na jednotlivé obecné povinnosti:

Povinnost	Popis	Určuje
Přijmout veškerá opatření k provádění práv OZP	Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, jsou povinny přijmout veškerá odpovídající legislativní, administrativní a jiná opatření pro provádění práv uznaných v úmluvě o právech osob se zdravotním postižením	Čl 4 odst. 1 písm a) úmluvy o právech OZP č. 10/2010
Zohlednit podporu OZP v politikách a programech	Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, jsou povinny zohlednit ochranu a podporu lidských práv osob se zdravotním postižením ve všech politikách a programech	Čl 4 odst. 1 písm. c) úmluvy o právech OZP č. 10/2010
Nejednat v rozporu s úmluvou o právech OZP	Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, jsou povinny zdržet se jakéhokoli jednání nebo postupu, jež je v rozporu s úmluvou o právech osob se zdravotním postižením a zajistit, aby veřejné orgány a instituce jednaly v souladu s touto úmluvou	Čl 4 odst. 1 písm. d) úmluvy o právech OZP č. 10/2010
Přijmout veškerá opatření proti diskriminaci OZP	Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, jsou povinny přijmout veškerá odpovídající opatření k odstranění diskriminace na základě zdravotního postižení ze strany jakékoli osoby, organizace nebo soukromé firmy	Čl 4 odst. 1 písm e) úmluvy o právech OZP č. 10/2010
Provádět a podporovat výzkum výrobků a služeb dle univerzálního designu	Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, jsou povinny provádět nebo podporovat výzkum a vývoj univerzálně navrhovaných výrobků, služeb, vybavení a zařízení podle definice univerzálního designu tak, aby vyžadovaly minimální přizpůsobení a náklady při uspokojování specifických potřeb osob se zdravotním postižením, podporovat jejich dostupnost a využití a podporovat zařazení univerzálního designu do vytvářených norem a směrnic	Čl 4 odst. 1 písm. f) úmluvy o právech OZP č. 10/2010
Podporovat a zařadit univerzální design do norem a směrnic	Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, jsou povinny podporovat zařazení univerzálního designu do vytvářených norem a směrnic	Čl 4 odst. 1 písm. f) úmluvy o právech OZP č. 10/2010
Provádět a podporovat výzkum a vývoj IT a služeb pro OZP	Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, jsou povinny provádět nebo podporovat výzkum a vývoj a podporovat dostupnost a využití nových technologií, včetně informačních a komunikačních technologií, kompenzačních pomůcek, zařízení a podpůrných technologií vhodných pro osoby se zdravotním postižením a upřednostňovat technologie za dostupnou cenu	Čl 4 odst. 1 písm. g) úmluvy o právech OZP č. 10/2010
Poskytovat přístupné informace o pomůckách a technologiích a službách pro OZP	Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, jsou povinny poskytovat osobám se zdravotním postižením přístupné informace o kompenzačních pomůckách, zařízeních a podpůrných technologiích, včetně nových technologií, jakož i o jiných formách pomoci, podpůrných službách a zařízeních	Čl 4 odst. 1 písm. h) úmluvy o právech OZP č. 10/2010

Povinnost	Popis	Určuje
Podporovat a zajistit odborné školení zaměstnanců pracujících s OZP	Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, jsou povinny podporovat školení odborníků a zaměstnanců, kteří pracují s osobami se zdravotním postižením, o právech uznaných v této úmluvě, s cílem zlepšit poskytování pomoci a služeb zaručených těmito právy	Čl 4 odst. 1 písm i) úmluvy o právech OZP č. 10/2010
Povinně konzultovat všechna opatření pro OZP s jejich organizacemi	Při vytváření a provádění legislativy a politik za účelem provádění úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, stejně jako při rozhodování o dalších otázkách týkajících se osob se zdravotním postižením, budou státy, které jsou smluvní stranou úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, konzultovat tuto problematiku s osobami se zdravotním postižením, i s dětmi se zdravotním postižením, a budou s nimi aktivně spolupracovat prostřednictvím organizací je zastupujících.	Čl 4 odst. 3 úmluvy o právech OZP č. 10/2010
Zvyšovat povědomí o právech a potřebách OZP	Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, jsou povinny přijmout opatření s cílem: zvyšovat povědomí v celé společnosti, i na úrovni rodiny, o situaci osob se zdravotním postižením, a podporovat respektování práv a důstojnosti osob se zdravotním postižením; bojovat proti stereotypům, předsudkům a škodlivým praktikám ve vztahu k osobám se zdravotním postižením, včetně těch, které se týkají pohlaví nebo věku, ve všech oblastech života; podporovat povědomí o schopnostech a přínosu osob se zdravotním postižením.	Čl 8 odst. 1 úmluvy o právech OZP č. 10/2010
Zajistit přístupnost budov a veřejných míst	Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy o právech osob se zdravotním postižením přijmou příslušná opatření k zajištění přístupnosti budov a dalších vnitřních i venkovních zařízení, včetně škol, obytných budov, zdravotnických zařízení a pracovišť	Čl 9 odst. 1 písm a) úmluvy o právech OZP č. 10/2010
Zajistit přístupnost dopravy	Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy o právech osob se zdravotním postižením přijmou příslušná opatření k zajištění přístupnosti dopravní sítě a dopravy	Čl 9 odst. 1 písm. a) úmluvy o právech OZP č. 10/2010
Zajistit přístupnost informačních a elektronických služeb	Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy o právech osob se zdravotním postižením přijmou příslušná opatření k zajištění přístupnosti informačních, komunikačních a dalších služeb, včetně elektronických služeb	Čl 9 odst. 1 písm b) úmluvy o právech OZP č. 10/2010
Zajistit přístupné záchranné služby	Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy o právech osob se zdravotním postižením přijmou příslušná opatření k zajištění přístupnosti záchranných služeb	Čl 9 odst. 1 písm b) úmluvy o právech OZP č. 10/2010
Zajistit normy pro přístupnost zařízení a služeb a kontrolovat jejich dodržování	Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy o právech osob se zdravotním postižením přijmou příslušná opatření s cílem vypracovat a vyhlásit minimální vnitrostátní standardy a normy pro zajištění přístupnosti zařízení a služeb dostupných nebo poskytovaných veřejnosti a kontrolovat jejich provádění	Čl 9 odst. 2 písm. a) úmluvy o právech OZP č. 10/2010

Povinnost	Popis	Určuje
Zajistit přístupnost zařízení a služeb poskytovaných soukromými subjekty	Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy o právech osob se zdravotním postižením přijmou příslušná opatření s cílem zajistit, aby soukromé subjekty, které provozují zařízení a služby dostupné nebo poskytované veřejnosti, braly v úvahu všechna hlediska přístupnosti pro osoby se zdravotním postižením	Čl 9 odst. 2 písm. b) úmluvy o právech OZP č. 10/2010
Zajistit odborné školení k přístupnosti	Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy o právech osob se zdravotním postižením přijmou příslušná opatření s cílem zajistit pro zainteresované osoby školení o problémech v přístupnosti, kterým čelí osoby se zdravotním postižením	Čl 9 odst. 2 písm. c) úmluvy o právech OZP č. 10/2010
Vybavit budovy značením pro OZP	Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy o právech osob se zdravotním postižením přijmou příslušná opatření s cílem vybavit budovy a další veřejně přístupná zařízení značením v Braillově písmu a ve snadno čitelných a srozumitelných formách	Čl 9 odst. 2 písm. d) úmluvy o právech OZP č. 10/2010
Zajistit asistenci a tlumočníky pro OZP	Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy o právech osob se zdravotním postižením přijmou příslušná opatření s cílem zajistit různé formy asistence a prostředníky, včetně průvodců, předčitatelů a profesionálních tlumočnicků znakového jazyka, k usnadnění přístupu do budov a dalších veřejně přístupných zařízení	Čl 9 odst. 2 písm. e) úmluvy o právech OZP č. 10/2010
Podporovat vhodné formy asistence OZP k přístupu k informacím a službám	Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy o právech osob se zdravotním postižením přijmou příslušná opatření s cílem podporovat další vhodné formy asistence a podpory pro osoby se zdravotním postižením s cílem zajištění jejich přístupu k informacím	Čl 9 odst. 2 písm. f) úmluvy o právech OZP č. 10/2010
Podporovat přístup OZP k IT a službám	Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy o právech osob se zdravotním postižením přijmou příslušná opatření s cílem podporovat přístup osob se zdravotním postižením k novým informačním a komunikačním technologiím a systémům, včetně internetu	Čl 9 odst. 2 písm. g) úmluvy o právech OZP č. 10/2010
Podporovat návrh a vývoj a výrobu IT přístupných pro OZP	Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy o právech osob se zdravotním postižením přijmou příslušná opatření s cílem podporovat plánování, vývoj, výrobu a distribuci informačních a komunikačních technologií a systémů již v rané fázi způsobem, který zajistí jejich přístupnost za vynaložení minimálních nákladů	Čl 9 odst. 2 písm. h) úmluvy o právech OZP č. 10/2010

Desatero Governance accessibility

Evropská unie se v roce 2014 shodla na těchto deseti základních zásadách, ze kterých pak vzešly strategie EU pro OZP:

1. Rovné šance a rovný přístup
2. Rovné možnosti práva a jeho dosažení
3. Rovný přístup k veřejným i komerčním službám
4. Liniová bezbariérovost
5. Bezbariérová doprava
6. Přístupné informace nejen veřejné správy
7. Přístupné a použitelné služby včetně těch elektronických
8. Podpora osob se zdravotním postižením

9. Zabránění a předcházení diskriminaci
10. Pozitivní kompenzace a integrace

Tyto jednotlivé principy by měly členské státy EU naplňovat a měly by je prosazovat zejména ve veřejném prostoru.

Příloha: Co vše v IKČR souvisí s přístupností

Vazby cílů IKČR na přístupnost a OZP

V tabulce níže je uvedeno, jak přístupnost souvisí s jednotlivými cíly v IKČR.

Objekty IKČR	Popis významu pro OZP
Dílčí cíl 1.1: Národní katalog služeb Dílčí cíl 1.2: Centrální informační místo	Informace prezentované přístupnou formou a srozumitelně, pomohou i osobám se ZP snadno a rychle pochopit, co se po nich chce a kde a jak si mohou co vyřídit.
Dílčí cíl 1.4: Digitální služby resortů Dílčí cíl 1.8: Jednotné UX/UI Dílčí cíl 1.9: Proaktivní poskytování služeb Dílčí cíl 3.11: Elektronické platby	Tohle je naprostý základ. Každá služba veřejné správy, tím více pak centrálně poskytované služby a nástroje, musí být přístupné a použitelné pro všechny, včetně OZP.
Dílčí cíl 1.5: Národní katalog otevřených dat	Přímý vliv zde sice není, ale otevřená data jsou základem pro služby a funkce třetích stran. Tyto mají být také k dispozici pro OZP a navíc v některých případech některé technicky zdatné OZP budou raději pracovat se strukturovanými daty, než s výsledky hledání na různých webech více úřadů.
Dílčí cíl 1.6: Role správců služeb	Ten, kdo je zodpovědný za danou službu (typicky role Věcný gestor za agendu či oblast na obecné úrovni a na technické, pak především role Věcný správce IS a Technický správce IS) musí také rozumět potřebám OZP a i nad rámec základních povinností přístupnosti navrhovat služby a jejich technická řešení i s ohledem na tyto uživatele.
Dílčí cíl 1.7: Zpětná vazba klientů	Mezi aktivně řešenou zpětnou vazbu musí dle zákonů patřit také zpětná vazba k přístupnosti a podněty (včetně podnětů organizací a orgánů věnujících se problematice OZP) k požadavkům OZP na změny služeb a nástrojů pro zlepšení jejich komfortu.
Dílčí cíl 2.1: Digitální dopady navrhované legislativy Dílčí cíl 2.4: Průběžná aktualizace platné legislativy Dílčí cíl 2.6: Revize legislativy eGovernmentu Dílčí cíl 2.9: Nová legislativa eGovernmentu Dílčí cíl 2.10: Legislativní podpora proaktivního poskytování služeb	Jedním z dopadů souvisejících s digitalizací je také přístupnost a použitelnost, viz Zásady pro tvorbu digitálně přívětivé legislativy . Zásady DPL se nyní aktualizují a přizpůsobují novým potřebám také v oblasti přístupnosti.

Objekty IKČR	Popis významu pro OZP
Dílčí cíl 2.5: Právo na digitální služby	Použitelnost a rovný přístup pro všechny byly jednou ze základních myšlenek PDS. Přestože se postupně dílčí kroky daří (jako třeba Registr zastupování umožňující nechat se zastoupit), samotné jádro PDS - tedy poskytování plně digitální formy služeb veřejné správy, se dosud nerealizuje. Odkladem vláda způsobuje prohlubování a pokračování diskriminace osob včetně OZP, navíc jde o porušení dvou slibů Evropské komisi a komisi OSN k úmluvě.
Dílčí cíl 2.7: Soukromé a veřejnoprávní služby	Stát zcela rezignoval na plnění povinnosti přístupnosti u soukromoprávních služeb dle čl. 9 odst. 1 písm c) Úmluvy o právech OZP s výmluvou na nedotknutelnost soukromého podnikání. Oproti tomu v rámci EU prostoru se již v celé řadě odvětví přístupnost stává povinností a ČR na to nereaguje dostatečně. Chybí podpora státu v diskriminačních sporech OZP s poskytovateli služeb.
Dílčí cíl 2.8: Metodika pro veřejné zakázky v oblasti ICT	Součástí nikdy nesplněných úkolů měly být i metodiky související kupříkladu s obecnou závaznou povinností podle § 93 zákona o veřejných zakázkách.
Dílčí cíl 3.1: Čerpání mimorozpočtových zdrojů	Problémem je, že na rozvoj přístupnosti technických řešení defacto nelze čerpat prostředky EU, jelikož pokud je něco nepřístupné, někdo nesplnil zákonnou povinnost. Ale ono se nečerpá ani na související měkké věci, jako jsou analýzy, metodiky, univerzální nástroje, apod.
Dílčí cíl 3.2: Digitalizace dosud nedigitalizovaného obsahu Dílčí cíl 3.3: Digitální archivy Dílčí cíl 3.4: Základní registry Dílčí cíl 3.7: Digitální mapa veřejné správy	Jen na důvěryhodných datech se dají budovat efektivní služby. A to v ČR stále není. To, co je pro běžného člověka jen otravnou nepříjemností, může být pro OZP šikanou a diskriminací.
Dílčí cíl 3.6: Elektronická identifikace Dílčí cíl 3.10: Digitální oprávnění a zmocnění	Zcela zásadní pilíře. Jen díky důvěryhodnosti v identitu klienta veřejné správy, mohou být realizovány skutečně kvalitní služby. Spolu s dalšími nástroji tyto věci mohou značně omezit nutnost osobních jednání OZP na úřadech, což se bohužel neděje. Naopak, nedodělané a amatérské systémy pro OZP mnohdy ještě více znesnadňují komunikaci se státem.
Dílčí cíl 4.2: Získání, udržení a rozvoj klíčových specialistů Dílčí cíl 4.7: Naplnění expertních míst Dílčí cíl 4.8: Rozvoj digitálních kompetencí	
Dílčí cíl 4.4: Využití kompetenčních center	Jednou z možností sdílení kapacit a zkušeností by bylo vytvořit Kompetenční centrum pro přístupnost, po vzoru Británie a dalších států. Otázkou je, kdo by měl takové centrum zřídit a koordinovat jeho činnost, neboť nelze očekávat, že takové služby může poskytovat neziskový sektor.
Dílčí cíl 4.6: Kapacity pro realizaci změn	
Dílčí cíl 5.3: Architektura veřejné správy	Chybí architektura designu služeb a jejich přístupnosti, ze které by OVM mohly vycházet.
Dílčí cíl 5.9: Propojený datový fond	

Objekty IKČR	Popis významu pro OZP
Dílčí cíl 6.2: Vnitřní digitalizace úřadu Dílčí cíl 6.4: Modernizace provozních IS	Veřejná správa velice často zapomíná na to, že je zde i povinnost přístupnosti veškerých (i interních provozních) informačních systémů (podle § 99 ZZVZ) a že musí zajistit podmínky a nediskriminovat zaměstnance se zdravotním postižením, ani zájemce o práci z řad OZP. Tohle se často vůbec neřeší a pak se na to přijde až pozdě.

Vazby principů a zásad IKČR na přístupnost a OZP

V tabulce níže je uvedeno, jak přístupnost souvisí s jednotlivými principy a zásadami v IKČR.

Objekty IKČR	Popis významu pro OZP
Architektonický princip P1: Standardně digitalizované (Digital by default) Architektonický princip P2: Pouze jednou (Once only) Architektonický princip P8: Jeden stát (Whole-of-Government) Architektonický princip P9: Sdílené služby veřejné správy (Shared Services)	Tohle všechno je základ efektivního fungování veřejné správy v digitálním prostředí a poskytování kvalitních služeb. Bez těchto věcí nebude veřejná správa správně fungovat a tedy nebude mít digitalizace přínos ani pro osoby se zdravotním postižením. Zdůrazňujeme to zde proto, že přístupnost a použitelnost je nedílnou součástí jakékoliv digitalizace na jakékoliv úrovni.
Architektonický princip P3: Podpora začlenění a přístupnost (Inclusiveness and Accessibility) Architektonický princip P14: Technologická neutralita (Technological neutrality) Architektonický princip P15: Uživatelská přívětivost (User-friendliness)	Tyto principy přímo souvisí s přístupností a s požadavky uživatelů s různým přístupem, včetně osob se specifickými potřebami a osob se zdravotním postižením.
Architektonický princip P7: Důvěryhodnost a bezpečnost (Security & Privacy by design)	Bezpečnost a důvěryhodnost jsou základními požadavky na jakýkoliv systém, který má zpracovávat osobní údaje. Bez těchto vlastností nebude systém schválen a nebude moci být nasazen. Bez těchto vlastností nebude moci být nasazen ani systém, který má zajišťovat přístupnost. Navíc pouze bezpečné služby a důvěryhodné služby budou chtít klienti používat. To se týká o dost víc i klientů s OZP, spíše než o samotnou bezpečnost, jde tedy o důvěryhodnost státu, úřadu a jednotlivých služeb.
Architektonický princip P10: Připravenost na změny (Flexibility)	Přístupnost je dynamický pojem, který se mění s časem a s technologiemi. Systémy musí být připraveny na změny, aby mohly být přístupné i v budoucnosti. Potřeba včas řešit návrhy a změny se ale netýká jen systémů, ale i samotného designu služeb veřejné správy, na což se velice často zapomíná.

Objekty IKČR	Popis významu pro OZP
Architektonický princip P12: Vnitřně pouze digitální (Inside only digital)	Tento princip se má číst dvěma způsoby. Jednak uvnitř veřejné správy a tedy i při komunikaci mezi jednotlivými úřady, má vše fungovat výhradně digitálně bez nutnosti zásahu úředníka nebo nedej bože klienta veřejné správy. Jednak ale i uvnitř každého úřadu mají fungovat i provozní procesy výhradně digitálně, což specifikuje i další legislativa. Důležité je to proto, že i v rámci veřejné správy působí a jsou zaměstnány osoby se zdravotním postižením a také těmto osobám musí být procesy a nástroje přizpůsobeny tak, aby nedocházelo k jejich diskriminaci uvnitř daného úřadu.

- **i** U zásad v IKČR jsme se nakonec rozhodli jejich vazbu neuvádět, neboť by nepřinesla nic nového, co již není uvedeno v cílech a principech. Je nutné brát požadavky a potřeby přístupnosti jako součást fungování veřejné správy a tomu se přizpůsobit.

From:
<https://egdwiki.info/> -

Permanent link:
<https://egdwiki.info/wiki:obsolete:podklad-kb-pro-pspds-prilohy>

Last update: **10.07.2025 17:11**

